

Gençlik Çağı ve Teknolojinin Doğru Kullanımı

Kaynaklar: Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye, İslam Ahlakı, Mektûbât, Kıyamet ve Ahiret, dinimizislam.com sitesi

Gençlik, ömrün en kıymetli zamanıdır. İnsanın sıhhatli, kuvvetli olduğu zamandır. Mektubat'ta gençliğin insan hayatındaki kıymeti anlatılırken şu misal veriliyor:

Düşman hücum ettiği zaman, askerın ufak bir hareketi, çok kıymetli olur. Sulh zamanında yapılan büyük talimlerin, manevraların, bu kadar kıymeti olmaz.

Gençlikte, nefsin arzuları, insanı kapladığı gibi, ilim öğrenilecek, ibadet yapılacak en kârlı zaman da gençliktir. Gençlikte, şehvetin, asabiyyetin kapladığı ânlarda, islamiyetin bir emrini yerine getirmek, ihtiyarlıkda yapılan aynı ibadetten çok üstün ve kıymetli olur.

İmam-ı Gazali hazretleri de Kıyamet ve Ahiret kitabında "İnsanın her bir nefesi, kıymetli bir cevher gibidir ki, bunlardan bir hazine yapılabilir." buyuruyor.

Gençlik çağında insan sağlıklı ve gücü kuvveti yerindeyken yapabileceği şeyler çok fazladır. Bu dönemde yaptığımız ya da yapamadığımız şeyler sonraki tüm hayatımızı şekillendirecek kadar önemlidir.

- Nasıl bir yetişkinlik çağı geçireceksin? Cevabını gençliğin belirler.
- Nasıl bir evliliğin olacak? Cevabını gençliğindeki tercihlerin belirler.
- Nasıl bir baba olacaksın? Cevabını gençliğinde öğrendiklerin belirler.
- Nasıl bir iş hayatın olacak? Cevabını gençliğinde vaktini nasıl geçirdiğin, nelere odaklandığın belirler.
- Nasıl bir ihtiyar olacaksın? Cevabını yine gençliğinde yaptığın tercihlerinin toplamı belirler.

Onun için Büyükllerimiz "İhtiyarlık, gençliğin sonu ve neticesidir. Netice ise, başa bağlıdır. Gençliğini iyi geçirenin, ihtiyarlığının da iyi geçeceği umulur." buyuruyor.

Yine "Suyun aktığı yönden akacağı deniz belli olur" buyuruluyor. Gençliğinde kanı deli akan bir gencimiz bu enerjisini akıllı yerlere yönlendirebilirse sonraki hayatında başarılı, huzurlu, mutlu olacağına işaret olacaktır.

Gençlik çağı tohum ekme zamanı gibidir. Ekilen tohumların neticeleri sonra açığa çıkacaktır. İlimle, akılla hareket edip doğru tohum ekenler bunun rahatlığını, huzurunu sonraki hayatlarında muhakkak yaşarlar. Bilgisizlikle ve nefesine, şehvetlerine uyarak yanlış tohum ekenler de bunun sıkıntıları ile sonraki hayatlarında muhakkak karşılaşacaklardır.

Üniversite çağında iken nefslerine, şehvetlerine göre hareket eden çokça örnek görürsünüz. Bunların da yüzlerinin güldüğünü, neşeli olduklarını görüp yanılan gençlerimiz olabilmektedir. Halbuki bunda şaşılacak bir durum yoktur. Kimin güleceğinin kimin de mutsuz olacağına belli olacağı zaman tohum ekme anı değil, hasat zamanıdır. Son gülen iyi güler demişler. Buğday tohumu ile ayırık otu tohumu

toprağa ekilirken benzer gibi gözükebilir ama fark hasat zamanı gelince açığa çıkar. Nefsine uyup şehvet tohumları ekenler tarlalarının dikenlerle, ayırık otları ile dolduğunu gördükleri zaman hatalarını anlarlar ama iş işten geçmiş olur.

Mektubat'ta İmam-ı Rabbani hazretleri dünya hayatında tohum ekmeyi şöyle bildiriyor:

Bu dünya ahiretin tarlasıdır. Burada tohum ekmeyip, yaratılışda bulunan, toprak gibi yetiştirici kuvvetini işletmeyenlere, bundan faydalanmayanlara ve amel, ibadet tohumlarını elden kaçıranlara yazıklar olsun! Toprak gibi yetiştirici kuvveti işletmemek, oraya birşey ekmemekle veya zararlı, zehirli tohum ekmekle olur. Bu ikincisinin zararı, bozukluğu, birincisinden kat kat daha çoktur. Zehirli bozuk tohum ekmek, dîni, din derslerini, dinden haberi olmayanlardan öğrenmek ve din düşmanlarının kitaplarından [mecmualarından] okumaktır.

Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" (Bütün çocuklar müslümanlığa uygun ve elverişli olarak dünyaya gelir. Bunları, sonra anaları, babaları hıristiyan, yahudi ve dinsiz yapar) sözü ile müslümanlığın yerleştirilmesinde ve yok edilmesinde en mühim işin, gençlikte olduğunu bildiriyor.

İslam dinine karşı olanlar da, bu mühim noktayı anladıkları içindir ki, asrımızın en tehlikeli dinsizlik ocağı olan mason ve komünistler, (Gençliğin ele alınması birinci hedefimizdir. Çocukları dinsiz olarak yetiştirmeliyiz) diyorlar. Masonlar, İslamiyeti yok etmek ve Allahü teâlânın emirlerinin öğretilmesini ve yaptırılmasını engellemek için (Gençlerin kafalarını yormamalıdır. Din bilgilerini büyüyünce kendileri öğrenirler) ve (Hepimiz bütün kudretimiz ile, iman hürriyeti fikrini dünyaya yaymağa sarılmamız ve localarımızda verdiğimiz kararları her memlekete yerleştirmeliyiz. Din kardeşliğini yok edip, bunun yerine mason kardeşliği getirmeliyiz. Dinleri yok etmekten ibâret olan mukaddes gayemize, bu suretle kavuşacağız) diyorlar.

Geçmişte de günümüzde de iman ile küfür arasındaki amansız mücadele her an devam ediyor. Mektubat'ın önsözünde "Tarih boyunca, imanlılar ile imansızlar çarpışmakta, kuvvetli, çalışkan olan, gâlib ve hakim olmakta, inançlarını, düşüncelerini yaymaktadır. Bu çarpışma, harb vâsıtaları ile, döğüşerek olduğu gibi, propaganda ile, neşr yolu ile de yapılmaktadır. Şimdi, ikinci savaş bütün hızı ve kuvveti ile her gün devam etmektedir." buyuruluyor.

Peygamber efendimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" o dönemin gençlerine din-i İslâm'ı tebliğ ettiğinde Mekke'li müşrikler engel olmak için türlü oyunlar yapmışlar. O'nun aleyhissalatü vessalam mübarek sözlerini gençlerin işitmemeleri için Mekke'ye gelenlerin kulaklarına pamuk tıkamalarını isterlermiş.

Bir menkıbe

Mekkeli müşrikler dışarıdan Mekke'ye gelenleri Peygamberimizle görüştürmemek için, ellerinden geleni yaparlardı. İşte böyle bir zamanda Tufeyl bin Amr, bir iş için Mekke-i mükerreremeye gelmişti. Bunu gören müşriklerin önderleri, hemen onun yanına gittiler dediler ki:

- Ey Tufeyl! Sen meşhur bir şâirsin, sözüne güvenilir, akıllı bir insansın. Biliyorsun, aramızdan çıkan Abdülmuttalib'in yetimi, putlarımızı kötülüyor, bizi kendi dînine

çağırıyor. Babayı oğlundan, kadını kocasından ayırıyor, akrabâları birbirlerine düşman ediyor. Onun sözünü işiten oğul babasına bakmıyor. O'na tâbi oluyor. Artık kimse birbirini dinlemeyip, müslüman oluyor. Korkarız ki, bizim başımıza gelen bu ayrılık belâsı, seninle kavminin başına da gelir. Sana nasihatımız olsun, O'nunla sakın konuşma. Ne O'na bir söz söyle, ne de O'nun sözlerini dinle. Anlattıklarına kulak asma! Çok dikkatli ol. Burada daha fazla da kalma. Hemen çekip git!

Bundan sonrasını Tufeyl bin Amr şöyle anlatıyor:

- Bu sözü o kadar çok söylediler ki, artık O'nunla konuşmamaya, O'nun sözünü aslâ dinlememeye karar verdim. Hatta Kâ'be'ye girdiğim zaman, ne olur, ne olmaz belki sözlerini duyarım endişesiyle kulaklarıma pamuk bile tıkamıştım.

Ertesi gün, sabahleyin Kâ'be'ye gittim. Gördüm ki, Resûlullah efendimiz Kâ'be'nin yanında durmuş namaz kılıyordu. Ona yakın bir yerde durdum. Cenab-ı Hakkın hikmeti olarak Kur'ân-ı kerimden okuduklarından bazısı kulağıma gitti. İşittiğim sözleri, o kadar güzel buldum ki, kendi kendime:

"Ben, iyiyi kötüyü ayırd edemiyecek bir adam değilim. Hem de şâirim. Bunun söylediklerini ne diye dinlemiyeyim? Sözlerini güzel bulursam Onu kabul ederim, güzel gelmezse terk ederim" dedim.

Ve bir tarafa gizlenip, Resûlullah efendimiz namazını kılıp evine dönünceye kadar orada bekledim. Evine girinceye kadar peşinden gittim. Evine girince, ben de girdim ve şöyle dedim:

Yâ Resûlallah! Ben bu diyara geldiğimde senin kavmin, senden uzak durmamı istediler. Beni, o kadar korkuttular ki, ben de senin sözünü işitmek için kulaklarıma pamuk tıkadım. Ama Allahü teâlânın hikmeti olacak ki, bana senin okuduklarını işittirdi. Onları pek güzel buldum. Bana yolunuzu anlatır mısınız?

Resûlullah efendimiz, bana İslâmiyeti anlattılar, Kur'ân-ı kerîm okudular ve îmân etmemi istediler.

- Vallahi ben bu zamana kadar, böyle güzel söz, böyle âdil bir din işitmemiştim. Huzûrunda hemen Müslüman oldum.

Ebu cehil Peygamber efendimiz insanlara dini tebliğ ederken dikkatlerini dağıtmak ve doğruyu görmelerine mani olmak için para verip rakkaseler yani dans eden kadınlar tutarmış.

Tarih boyunca olduğu gibi şimdi de aynı yöntemler kullanılıyor. Kulaklara pamuk tıkanmıyor ama kulaklıklar tıkanıyor ve gençlerimizin doğru söze dikkat vermesi engelleniyor.

Ebu cehil'in takipçileri de gençlerin karşısına rakkaseler çıkarıyor ama artık gençlere ceplerindeki ekranlar aracılığıyla çok daha kolay ve her anlarında ulaşıyorlar.

Baş döndürücü hızla gelişen teknoloji aracılığıyla gençlere ulaştıkça onları her anlarında oyalayarak dünya hayatlarında doğru tohumlar atmalarına engel oldukları gibi zararlı bilgiler aracılığıyla yanlış tohumlar atmalarına ve hayatlarını mahvetmelerine sebep olmaktadır.

Ne acıdır ki boşlukta olan gençlerimiz ekilen zararlı tohumların etkisiyle şeytana bile tapacak kadar akıl almaz hallere düşebilmektedir.

Teknolojinin kendisi iyi ya da kötü değildir, sadece bir alettir. Kimin elinde olduğuna göre iyiliğe ya da kötülüğe hizmet etmektedir. Bu hususta Tam İlmihal'de şöyle yazılıdır:

Radyo, sinema, televizyon neşr vâsıtasıdır. Kitap, gazete, mecmua gibidir. Bunlar, tabanca gibi, bir vâsıta, bir âlettir. Tabancayı, bir kabahatsiz, günahsız, zararsız kimseye karşı kullanmak günahdır. Muharebede, düşmana karşı kullanmak ise, çok sevabdır. Görülüyor ki, tabanca kullanmak, hep günahdır demek veya her zaman sevabdır diye kesdirip atmak, doğru değildir.

Bunun gibi, radyo ve filmler, iyi insanlar tarafından hazırlanır, Allahü teâlânın beğendiği şeyleri bildirir, islamiyetin faydelerini, ahlak, ticaret, sanat, fabrikaların çalışması, tarih olayları, askerlik gibi din ve dünya bilgileri verirse, böyle radyoyu dinlemek, böyle filmleri ve televizyonları görmek günah olmaz, mübah olur. Faideli kitap ve mecmua okumak gibi, her müslümana lazım olur. Fakat bunlar, din düşmanları, ahlaksızlar tarafından hazırlanır, haram, çirkin, şarkılar, çalgılar bulunursa ve zararlı şeylerin propagandası yapılırsa, böyle radyoları dinlemek, televizyonları görmek ve böyle film gösterilen sinemalara gitmek caiz olmaz. Böyle olan gazete ve kitapları, romanları okumak gibi, haram olur.

Müslümanlar olarak bizlere teknolojiyle ilgili iki vazife düşüyor:

Birincisi, kötülerin hâkim olduğu bir dünyada ağırlıklı olarak kötülüğü yaymakta kullanılan teknolojilerin zararlarından, tehlikelerinden kendimizi korumalıyız. Böylece ahir zamanda iyi olarak kalmayı başarmalıyız.

İkincisi, teknolojiye hâkim olup kendi buluşlarımızı yapacak güce ulaşmalı ve bunları hayrı, iyiliği, dinimizin güzelliklerini insanlara anlatmada kullanmalıyız.

Hikmet ehli zatlar buyuruyor ki;

Bir toplumun, medenî ve başarılı olması, farz-ı aynî ve farz-ı kifâyeyi yerine getirmekle mümkün olur. Farz-ı aynî üç şeydir. 1- İman, 2- İbadet, 3- Güzel ahlâk.

Farz-ı kifâyeye ise, o asırdaki en üstün seviyedeki teknolojiyi ele geçirmektir. Bir şahıs veya bir cemiyet, çok inançlı, çok mübarek olsa bile, o asrın teknolojisini yakalayamamışsa, bir gün yıkılmaya mahkûmdur. Nitekim Osmanlı İmparatorluğu, farz-ı aynî yerine getirdiği hâlde, son zamanlarında, masonların ve İngilizlerin hileleriyle, teknolojiye geri kaldığı için, yani farz-ı kifâyeyi ifa etmediği için çökmüştür. İmam-ı Gazâlî hazretleri, (Bir yerde soba keşfedilse, başka bir belde de soba olmadığı için, soğuktan biri ölse, o beldenin yöneticileri, o sobayı, o beldeye getirmediikleri için vebal altındadır, günahkârdır) buyuruyor.

O hâlde, bir milletin güçlenmesi ve büyümesi için, hem inançlı olması, hem de o asrın teknolojisinin en iyisini yapması lazımdır.

İnanç ve teknolojiyi, iki ayak, iki el, iki göz gibi dengede tutmalıdır. Bir tarafa ağır basan, diğer tarafı ihmal eden, yanılır. Dolayısıyla ferdin, ailenin, toplumun ve devletin refah içinde yaşaması için, hem inançlı olması, hem de çalışkan olması,

yani son teknolojiye sahip olması lazımdır. Bu, dinimizin emridir. Medenî insan, inançlı ve çalışkan olandır.

[Teknolojinin iki yönü vardır, birincisi o teknolojiyi geliştirenlerin sahip olduğu ve başkalarının öğrenmelerini istemedikleri teknik tarafı. Gençlerimizin teknolojinin bu yönüne odaklanmaları lazımdır. Diğer tarafı ise insanları oyalamak ve hem gerçek teknolojiden uzaklaştırmak hem de faydalı şeyler yapmaktan alıkoymak için ortaya atılan eğlence tarafı. Gençlerimizin kendilerini bu ikinci cepheden korumaları çok önemlidir. Hayatlarındaki başarı ya da başarısızlık bu ikinci cephedeki mücadelesine bağlıdır.]

Büyüklerimiz; "Bu teknoloji buyurdular zaman yiyen bir kurttur, kapıldı mı insan Allah demeye vakit bulamaz. Onun için fazla dalmak iyi değildir, doğru değildir. Çünkü müminin dünyada en büyük ihtiyacı vakittir, namazdır, zamandır. Onu harcarken biraz dikkatli olmakta fayda var. Çünkü ucu bucu olmayan bir derya. İnsan daldı mı, nasıl sinek bala dalarsa biraz daha kurtulayım derken biraz daha batır, biraz daha kurtulayım derken biraz daha batır, ondan sonra artık nefes alamaz hale gelir." buyuruyor.

Cep telefonları ve giderek artan bağımlılık durumları

Cep telefonu bağımlılığı, özellikle üniversite öğrencileri arasında giderek yaygınlaşan bir sorun haline gelmiştir. Gençlerin sosyal medya, oyunlar ve çeşitli uygulamalara olan yoğun ilgisi, bu cihazlara bağımlı hale gelmelerine yol açmaktadır. Bu durum, yalnızca akademik performanslarını olumsuz etkilemekle kalmayıp, sosyal ilişkilerde kopukluklara, uyku bozukluklarına ve psikolojik sorunlara da sebep olabilmektedir.

Günümüz teknolojileri geliştirilirken sadece mühendisler değil insan psikolojisini ve zaafalarını iyi bilen nörobilimciler de iş başındadır. Hal böyle olunca insanlık yararına diye lanse edilen teknolojilerin hepsinin ardında insanların bunların başında daha fazla zaman geçirmelerini yani bağımlı olmalarını sağlamak ve böylece daha fazla para kazanmak amacı vardır. Dönem dönem bu gizli amaçları ifşa edenler de olmuştur.

Tristan Harris, Silikon Vadisinde bir şirket kurmuş ve mühendis olarak bir süre Google'da çalışmış bir kişi. Daha sonra farklı bir yol izlemeyi tercih edip kapalı bir kutu gibi çalışan teknoloji üreticilerinin arka plandaki niyetlerini ifşa etmeye başlamış. İnsanların yaralarına parmak bastıkça da oldukça popüler olmuş. Bahsi geçen kişi, cihazların bizi nasıl bağımlı hale getirmek ve manipüle etmek üzere tasarlandığı ile ilgili şöyle diyor: 1970'li yıllarda da telefonlarımız vardı, fakat bir farkla: arkasında bizi daha fazla ve daha fazla bağımlı hale getirmek isteyen binlerce mühendis yoktu!"

"Sadece iki sektör müşterilerini "kullanıcı" olarak isimlendirir: uyuşturucu ve yazılım", diyor yabancı bir istatistik profesörü. Burada yazılım denince kastedilen şeyin telefon uygulamaları, özellikle de sosyal medya uygulamaları olduğu bilinen bir gerçek.

İki sektörün bir ortak noktası daha; uyuşturucu tacirleri, "sattığın mal ile âlem yapma!" derlermiş. İlginç bir şekilde teknoloji tacirleri de kendi aileleri söz konusu olduğunda ürettikleri ve sattıkları teknoloji konusunda oldukça ihtiyatlılar. Mesela Steve Jobs, çocuklarının kendi firmasının ürünlerine erişimini kısıtlamış. New York Times'tan bir muhabirin "çocuklarınız iPad'i sevdiler mi?" sorusuna şöyle cevap vermiş: "Henüz kullanmadılar. Çocuklarımızın evde ne kadar teknolojik ürün kullanacağını sınırlandırıyoruz." Bill Gates de teknolojiye erişim konusunda çocuklarını sınırlandıranlardan. Çocuklarına 14 yaşına kadar telefon vermemiş. Pek çok teknoloji şirketinin CEO'larının çocukları için de geçerli olan bu durumu; "Gelişmenin, ilerlemenin karşısındalar ve çocuklarına zulmediyorlar" şeklinde mi, yahut "Acaba bu teknolojilerin arka planı ile ilgili bizim bilmediğimiz bir şeyler mi biliyorlar" şeklinde yorumlamak lazım?

Dijital Kalp Hastalıkları

Her yörenin bir yerlisi olur, bir de dışarıdan göç ile geleni. Dijital dünyanın da yerlileri var ki kastımız bu dünya içine doğan çocuklarımız. Bir de üst kuşaklar var ki teknoloji ile iç içe olsa dahi o yöreye sonradan göç ile geldikleri için yerliler gibi olmuyorlar.

Dijital dünyanın ayrı bir dili, ayrı bir jargonu var ki dijital yerliler o dünyada küçük yaştan beri vakit geçirdikleri için ana dilleri bu oluyor. "SS almak, like atmak, combo yapmak, drop düşmek, lootlamak" denildiğinde yaşı ileri olanlara Fransızca gibi gelen bu ifadeler dijital yerlilerde anlamsal karşılığını buluyor çünkü dil o yörenin dili. Tabi bir yörenin dilini konuşan, orada yaşayan kişiler oraya aidiyet geliştirmeye başlıyor, kendini o yöreye ait hissediyor. Nereye ait hissediyorsa da orada sosyalleşiyor, iletişim kuruyor, arkadaş çevresi oluşturuyor. Dijital yerliler de kendilerini dijital dünyaya ait hissediyor, o dünyada sosyalleşip orada arkadaşlıklar ediniyor.

Her yörenin bir yerlisi olduğu gibi oranın yerlilerini etkileyen yöreye has hastalıklar da oluyor ki bunlara endemik hastalıklar deniyor. Afrika yerlileri Afrika'daki endemik hastalıklara maruz kalırken Amerika yerlileri o coğrafyanın hastalıklarına yakalanmaya yatkın oluyor. Tıpkı bunun gibi dijital yerliler de dijital coğrafyanın endemik hastalıklarına yakalanıyor. Dijital kalp hastalıkları diyeceğimiz bu hastalıklar ise diğer yörelerin hastalıklarına benzemiyor.

Dijital dünya sömürgeci, size ait ne varsa sömürmek ister. Zaman, enerji, para, dikkat vs. Uyanık olmazsanız hayatınızı hızla istila eder. Tüm boş zamanlarınıza, hatta temel ihtiyaçlarınızı görürken geçirdiğiniz zamanlara bile göz diker. Yemek yerken, yatarken, tuvalette geçirdiğiniz zamana bile müdahil olmak ister. Yetişkinlerin kendilerini korumakta zorlandığı bu istilacı karşısında çocuklarımız ve gençlerimiz oldukça savunmasızdır. Ebeveynler uyanık olup korumadıkları taktirde sömürgeci ekranların kolayca kontrolüne girebilir. Kontrolü kaybedenlerin ise düşünme kabiliyeti ve tefekkür edebilme özelliği hızla azalır. Her boşlukta ekrana ihtiyaç duyan gençlerimiz için düşünmek zor zanaat gelir artık. Boş kalınca düşünme yerine sıkılma duygusu hâkim olur. Hemen sıkıntıyı bastırmak gerekir ki yolu basittir: herhangi bir ekrana bakmak. Adı oyun olur, dizi olur, youtube olur, netflix olur, instagram olur, olur da olur. Seçenek çoktur ve herkese hitap eden bir şey muhakkak olur.

Düşünmeyi bırakıp ekranlardan hazır sunulan ile muhatap oldukça gençlerimizin zihinleri körelir. Herhangi bir konuda fikir yürütemez olur. Bir şey sorduğunuzda donuk donuk bakar. Zira her şeyi ekran aracılığıyla yapmaya alışmıştır ya da alıştırmıştır. Düşünün ki yemek yerken bile ekrana ihtiyaç duyarak büyütülmüş. Hatta bundan dolayı ağzına giren yiyeceğin tadına bile pek odaklanamadığı için yaşı ilerleyince yeme bozuklukları ve tat algılarında problemler oluşmuş. Böyle yetişen bir gencimiz sizinle ekran olmadan nasıl muhatap olabilir ki? Halbuki aynı gencimiz ile whatsapp'tan, instagram'dan muhatap olmak istersen hayretler içinde kalırsın çünkü ummadığın kadar aktif, konuşkan yani yazışkan, farklı biri çıkar içeriden. Dijital platformlar üzerinden uzun uzun yazışabilirsiniz onunla. Normalde dikkatini beş dakika toplayıp bir iş üzerinde geçiremeyen gençlerimiz oralarda saatlerce takılabilir.

Dikkat süresi de ekranların sömürdüğü en önemli yer altı kaynaklarımızdandır. Madenlerde nasıl ham maddeyi emek verip çıkardığınızda ve sonrasında gayret edip işlediğinizde yüksek katma değerli bir şeyler elde ederseniz dikkat süresi sayesinde de bir konuya odaklanıp anlarsınız ve gayret edip anladığınızın üstüne bir şeyler ekleyerek daha ötesini üretirsiniz. Ama ekranlar yer altı kaynaklarınızı ham madde halinde alıp denize dökmek üzere programlanmıştır.

Bir makale yazmak için dikkat sürenizin birkaç saati bulması gerekir. Bir okul dersini anlamak için 40-50 dakika kitabın başında odaklanabilmek lazımdır. Bir kitap okuyabilmek için en azından yarım saat kafayı toplamak icap eder. Dikkat süreniz bunlardan daha kısa ise, mesela birkaç dakika ile sınırlı ise yapabileceğiniz şeyler son derece sınırlı olur: SMS atmak, whatsapp mesajlarını cevaplamak, instagramda hızlı hızlı takip ettiğin kişilerin paylaşımlarına bakmak gibi. Dikkat süresi bu kadar kısalan bir gencimizin din kitabı okumasını istesiniz odaklanıp anlaması güç olur. Okul derslerine bile kafasını veremez. Nitekim bu durumu İslam ahlakı kitabımızda büyüklerimiz çok güzel şekilde vurgulamışlar ve şöyle buyurmuşlardır:

Gençler, muhtelif oyunlara bağlanıp, hakiki kitap bulmaktan ve okumaktan mahrum edilmektedir. Birçok gencin, oyundan başka birşey düşünmediklerini görüyoruz. Bu hastalık, gençler arasında yayılmaktadır. Müslüman ana-babaların, çocuklarını bu hastalıktan korumaları çok lazımdır. Bunun için, çocuklarına dinini haber vermeleri ve din kitabı okumağa alıştırmaları lazımdır. Bunun için, çocuklarının zararlı oyunlara dadanmalarını önlemelidirler. Bazı ahabâblarımızın çocuklarının zararlı oyunları oynamaktan yemek yimeyi bile unuttuklarını görmekteyiz. Böyle çocukların, mekteb kitaplarını bile okuyup sınıf geçmeleri imkânsız olmaktadır. Anaların, babaların çocuklarına hakim olmaları, kitap okumağa alıştırmaları lazımdır. Bunun için, (İslam Ahlakı) kitabını okumalıdır. Bu kitabı okuyan, dinini, imanını öğreneceği gibi, islam düşmanlarının nasıl çalışdıklarını da anlıyacaktır. Analar, babalar bu vazîfelerini yapmazlarsa, dinsiz, imansız bir gençlik hâsıl olacak, vatanımıza, milletimize çok zarar verecektir.

Ekranlar nedeniyle yiten önemli bir şey de problem çözme kabiliyeti oluyor. Problemler kafa yorarak çözülürse kafa gelişir, yeni problemleri çözecek seviyeye ulaşır. Anında telefonla birine sorarak yahut Google satırına yazıp aratarak bu beceri nasıl gelişsin?

Dijital kalp hastalıklarının en ciddilerinden biri de kötü görüntülere bakmaktan kaynaklanan kalp kararması diyebiliriz. Dijital dünyada gayri ahlaki şeylerin sınırı yok. Gerçek dünyadaki ahlaksızlık çitasını dijital dünya belirliyor. Sanal ortamlarda daha kötüsü üretiliyor, sonrasında gerçek dünyada karşılığı ortaya çıkıyor. Şimdi yaygınlaşmaya başlayan metaverse dedikleri ortamlarda birinci sırayı ahlaksızlık yapılan sanal mekanlar alıyor. Sanal alem teknoloji sayesinde gerçeğe yakın hale geldikçe yapılan ahlaksızlıklar da gerçeğe yakın hale getirilmeye çalışılıyor. Neticede günümüz gençlerimizdeki yaygın bağımlılıklardan biri maalesef ahlaksız görüntüleri izleme bağımlılığı oluyor. Böyle bir şeye alışan gencimizde sağlıklı bir kalp kalır mı?

Halbuki hadis-i şeriflerde buyuruldu ki;

(Gözlerin zinası harama bakmak, kulakların zinası müstehcen söz dinlemek, dilin zinası fuhuş konuşmak, ellerin zinası namahremi tutmak, ayakların zinası günah olan yerlere gitmektir.) [Buhari]

(Harama bakmak, şeytanın zehirli oklarından bir oktur. Allah korkusu ile harama bakmayana, Allahü teâlâ öyle bir iman verir ki, tadını kalbinde hisseder) buyuruldu. (Hâkim)

(Kadına, şehvetle bakanın gözlerine erimiş kurşun dökülüp Cehenneme atılır.) [M. Enhür]

Bir diğer kritik dijital hastalık kaynağı da ekranlar aracılığıyla edinilen kötü arkadaşlıklar oluyor. Bilhassa bilgisayar oyunları aracılığıyla arkadaşlar ediniliyor. İnsan sosyal bir varlık ve birileriyle iletişim kurmak ihtiyacı var. Dijital platformlar, özellikle de bilgisayar oyunları bu insanî ihtiyacı kullanarak gençlerimizi manipülasyona açık hale getiriyor. Kim olduğunu bilmediği, sokakta görse kaçacağı bir tiple oyun esnasında tanışıyor, sanal ortamda aynı takımda olunca yakınlaşıyor, düşmanlara karşı birlikte savaşırken iyice kaynaşıyor ve neticede olmayacak biriyle arkadaş oluyor. Gerçek dünyadaki kötü arkadaşlarla mücadele etmek bu kadar zorken başımıza artık böyle belalar da gelebiliyor.

Maalesef tüm bu anlattığımız şeyler toplumumuzda göz ardı edilen, ihmal edilen zararlar. Bir de öyle problemler var ki artık iş bu raddeye geldiğinde uyuşmuş olan, hiçbir şeyin farkında olmayan insanlar bile harekete geçmek zorunda hissediyor. Dijital zorbalıklar, şantajlar, bağımlılığın ileri seviyesindeki gençlerimizde aşırı stresli oyunların tetiklediği epilepsi nöbetleri, beyin aktivitelerindeki problemler, okula gidememe, ders çalışma motivasyonunun tamamen kaybı, sınavları umursamamak, geceleri sabahlara kadar oynanan oyunlar ve okulu bitiremeyip atılma gibi durumlar meydana gelince mecburen anne babalar ve kişinin yakın çevresi harekete geçmek zorunda kalıyor. Ayrıca ekranların tetiklediği kaygı bozukluğu, depresyon, öfke kontrolü kaybı gibi psikolojik problemler de harekete geçmeye neden oluyor.

Kaynaklar: Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye, İslam Ahlakı, Mektûbât, Kıyamet ve Ahiret, dinimizislam.com sitesi